

Oslo, 30.09. 2014

Til: Nærings- og Fiskeridepartementet ([postmottak@nfd.dep.no](mailto:postmottak@nfd.dep.no))Kopi: Klima- og miljødepartementet ([postmottak@kld.dep.no](mailto:postmottak@kld.dep.no))

## Uforsvarlig med økning i biomassen i oppdrettsnæringen

**Naturvernforbundets høringsuttalelse på: «Høyring - forskrift om auke av maksimalt tillaten biomasse for løyve til akvakultur med laks, aure og regnbogeaure.»**

Den største utfordringen for havbruksnæringen er å bli miljømessig bærekraftig. Her har næringen en lang vei å gå. En biomasseøkning nå, uten at alle de alvorlige miljøproblemene næringen påfører norske økosystemer er løst, er fullstendig uansvarlig. Naturvernforbundet mener luseproblemet og andre miljøproblemer som havbruksnæringen står for må løses først. Allerede dagens lusenivå er alt for høyt og det er akutt behov for en betydelig reduksjon i luseproduksjonen.

**Naturvernforbundet konkluderer derfor med at det foreliggende høringsforslaget må trekkes.**

Luseproblemet øker fra år til år og flytter seg også lengre nordover. Kombinasjonen av mer oppdrettslaks i fjordene og varmere hav gir økt luseproduksjon. Samtidig rapporteres det om stadig heftigere medisinbruk. Og enda flere oppdrettslokalteter melder om at lakselusa blir mer resistens mot lusemiddel. Derfor er forslag om enda større økning av biomasse oppdrettslaks totalt uansvarlig i en tid da oppdrettsnæringa må få kontroll på og redusere sin miljøpåvirkning.

Naturvernforbundet minner også om Riksrevisjonens rapport om havbruksforvaltningen, som kom i mars 2012, som bla. a. konkluderte: «Riksrevisjonen er av den oppfatning at de miljømessige utfordringene i havbruksnæringen er blitt så vidt omfattende at næringen ikke kan siers å ha hatt en tilstrekkelig miljøtilpasset vekst, slik Stortinget har forutsatt.»

Naturvernforbundet mener det er på høy tid at myndighetene nå bidrar til å redusere miljøbelastningen som følge av oppdrett, ikke øke den! Derfor må dette forslaget trekkes!

### **Mer oppdrettsfisk = mer lus!**

Luseproblemet har gjennom flere år vært betydelig i en rekke områder. I statsbudsjettet for 2013 skrev regjeringen om situasjonen: "Lusetallene sensommeren 2012 har ligget noe høyere enn foregående år. Mattilsynets statusrapport viste da at problemene med resistens fremdeles er størst i sørlige deler av Nordland, Nord-Trøndelag og Sunnhordland."

Miljøsituasjonen i næringen er verre nå enn den var for noen år siden. I fjor høst (2013) hadde lusesituasjonen flere steder langs kysten igjen overskredet kritiske nivåer og bl.a. førte det til pålegg om massenedslakting i Midt-Norge.

I 2014 har det vært særlig mye lakselus ved mange lokaliteter. Jevnlige meldes det om rekordmange lus flere steder langs kysten. I januar ble det meldt fra Midt-Troms, en region som tidligere har hatt relativt lave til middels luseproblemer, at all oppdrettslaks i anleggene i Gryllefjord og Torskenfjorden måtte slaktes. Fjordene måtte brakklegges en tidsperiode fordi de ikke får bukt med luseproblemet siden lusa er blitt resistens. Sent i juni i år varslet Havforskningsinstituttet om svært høyt smittepress fra lakselus i områder med mye oppdrett fra Rogaland og til og med Nord-Trøndelag. Det ville medføre et høyt smittepress over store geografiske områder

([http://www.imr.no/nyhetsarkiv/2014/juni/varsling\\_om\\_mye\\_lakselus/nb-no](http://www.imr.no/nyhetsarkiv/2014/juni/varsling_om_mye_lakselus/nb-no)), noe som særlig vil ramme sjøørreten. Høsten 2014 meldes det om betydelig økte luseproblemer også i Finnmark. «Lusepresset langs store deler av kysten er svært høyt og vil ha store negative effekter. I verste fall kan infeksjonen bli så høy at deler av bestander i oppdrettsintensive områder dør ut». Dette uttalte forsker Pål Arne Bjørn, Havforskningsinstituttet til NRK den 14.09. 2014. Den 29.09. varsler Mattilsynet at alle varsellamper lyser rødt for sjøørreten i Romsdalsfjorden og situasjonen er dramatisk på grunn av voldsomt mye lakselus og høyt infeksjonspress.

Varmere vinter er bare en sekundærårsak til den enorme luseproduksjonen som oppdrettsnæringa står for. Vi vet at de store lusemengdene er en direkte trussel mot villaks og sjøørret, men det er den kraftige volumveksten av laks i ei ikke bærekraftig næring som er hovedårsaken. Resistensproblematikken er allerede sterkt overhengende flere steder langs kysten, og dette er et problem som bare vil øke fordi lusesituasjonen er ute av kontroll.

I tillegg vet vi at havtemperaturen stiger som følge av menneskeskapt global oppvarming, og varmere vinterhav vil trolig bli enda vanligere i årene framover. Da må vi løse hovedproblemet og ikke bare medisinerer oss inn i enda større problemer. Det er på tida at myndighetene tar miljøgrep for å redusere presset på naturen som oppdrettsnæringa nå utøver. Det må bety færre konsesjoner og mindre fisk per merd, slik at luseproduksjonen reduseres.

Naturvernforbundet har lenge advart mot den biologisk ukontrollerte økningen i produksjonen de siste årene. Miljøbelastningen er betydelig slik alle de overfor nevnte signalene viser. Rømming og særlig produksjon av lakselus har i lang tid vært et uakseptabelt stort problem i oppdrettsnæringen.

Det er uakseptabelt at det er næringen selv som på frivillig basis skal løse miljøproblemene. Naturvernforbundet slår fast at det er myndighetene som må sette tydelige grenser og definere mye mer ambisiøse miljøkrav. Det er uansvarlig miljø- og produksjonsansvaret er overlatt fra Fiskerimyndighetene til næringa selv.

Naturvernforbundet krever nå at Regjeringen reduserer antall anlegg og ikke minst volum fisk, framfor å gi tillatelser til nye. Så lenge det ikke skjer vil bare luseproblemene og rømmingen øke, og trusselen mot villfisk eskalere.

### **Reker dør av lakselusmiddel**

Det er også dokumentert at reker dør når de utsettes for lakselusmiddel. En undersøkelse utført av Iris i Stavanger, varsler sterk bekymring. I laboratorieforsøk utsettes reker for medisin som brukes mot lakselus. Halvparten av rekene som var med i forsøket døde når de skiftet skall. Undersøkelsen avdekket at åtte av ti voksne rekemødre som skiftet skall etter de hadde lagt egg, døde når de ble utsatt for lakselusmedisinen. Undersøkelsen tyder på at medisin mot lakselus kan være et problem også i naturen. Det er mange skalldyr i sjøen, og hva skjer med dem når de utsettes for giftstoffene som finnes i lakselusmedisin?

Økt lusepress og mer bruk av lusemiddel kan ramme både hummer, krabber, krepser og andre skalldyr. Naturvernforbundet minner her spesielt om naturmangfoldlovens §§ 4-12 som skal både sikre arters levedyktighet, og at forvaltningsvedtak skal baseres på kunnskap, føre var-prinsippet og en faglig vurdering av samlet belastning som arter og økosystemer utsettes for.

### **Miljøkravene må skjerpes!**

Dagens miljøregelverk er alt for dårlig, og oppdrettsnæringen utøver et uakseptabelt stort økologisk fotavtrykk på våre kystnære økosystemer og på f.eks. ansvarsarten villaks og på sjøørreten. Naturvernforbundet har ved flere anledninger, og seinest i fjor høst, bedt Fiskerimyndighetene og Regjeringen om å:

- ikke gi nye oppdrettskonsesjoner før problemene med spredning av lakselus og rømming var under kontroll
- redusere oppdrettsvolumet i hardt belastede fjorder som f.eks. Hardangerfjorden
- utvikle teknologi med lukka merder som både hindrer luseproduksjon og fjerner rømmingsfaren. Det som trengs er en politikk fra fiskeriminister Aspaker som tar sikte på å avslutte dagens sterkt miljøbelastende produksjon og tar i bruk tilgjengelig teknologi for å gjøre næringa mer miljøvennlig. Det må først innføres langt strengere miljøkrav til eksisterende anlegg gjennom å ta i bruk allerede tilgjengelig kunnskap som bedre løser de store miljøutfordringene, før næringa eventuelt belønnes med nye konsesjoner.

### **Konklusjon:**

På denne bakgrunnen mener Naturvernforbundet at forslaget som er på høring må trekkes. Dagens oppdrettsnæring er langt unna å være økologisk bærekraftig. Det må derfor ikke åpnes for mer oppdrettsfisk i norske farvann, snarere må dagens volum reduseres inntil alle de store miljøproblemene er betydelig redusert. Myndighetene må innføre tiltak for å få næringen mer bærekraftig gjennom å innføre ambisiøse miljøgrep, særlig knytte til lus og rømming. Dette må være myndighetenes førsteprioritet, og dette krever strakstiltak siden problemene allerede er betydelige og eskalerende. Vi kan heller ikke se at konsekvenser av forslaget er vurdert opp mot naturmangfoldloven, der særlig aktsomhetsparagrafene §§ 4-12 er relevante. Det er en annen betydelig svakhet med forslaget.

Mvh

Naturvernforbundet

Handwritten signature of Maren Esmark in black ink.

Maren Esmark

Generalsekretær

Handwritten signature of Arnodd Håpnes in black ink.

Arnodd Håpnes

Fagleder naturmangfold